

Přehled o hospodaření s finančními prostředky

8

Po dlouhém období sedmi let, kdy relativní úroveň podpory výzkumu a vývoje ze státního rozpočtu kolísala v rozmezí 0,52–0,57 % hrubého domácího produktu, vzrostla tato hodnota v roce 2007 na 0,61 % (podle aktuálního odhadu HDP).

Odrazilo se to i na celkových výdajích rozpočtové kapitoly AV ČR, které meziročně vzrostly o 19,3 %. Větší podíl na tom mají účelové prostředky (nárůst o 56,4 %) určené pro veřejné soutěže výzkumu a vývoje. Pro pracoviště Akademie věd však bylo důležité, že po stagnaci v předchozím roce se zvětšil také objem institucionálních prostředků na výzkumné záměry a zajištění činnosti AV ČR, a to o 13,9 % – byť se na tomto nárůstu podílela i jednorázová dotace 100 mil. Kč určená na vybudování zázemí pro tokamak COMPASS D, převzatý z Velké Británie. Jakkoli jsou tyto údaje pro rok 2007 potěšitelné, je třeba objektivně konstatovat, že značně nerovnoměrný vývoj podpory výzkumu a vývoje z veřejných prostředků v posledních letech efektivnosti využití prostředků určitě neprospívá.

V roce 2007 všechna pracoviště AV ČR poprvé hospodařila v režimu veřejných výzkumných institucí. Lze s uspokojením konstatovat, že díky důkladné předchozí přípravě a velkému úsilí nových řídicích orgánů pracovišť a jejich hospodářských správ tato zásadní změna proběhla bez větších problémů a pracoviště se s novými pravidly a podmínkami vesměs dobře vyrovnala. Plynulý vývoj činnosti pracovišť nebyl narušen, nezbytné změny a úpravy neměly nepříznivý vliv na kvalitu a velikost vědeckého výkonu ani na výsledky hospodaření.

AV ČR hospodařila v roce 2007 celkem s 9 012,6 mil. Kč, z nichž 5 707,7 mil. Kč pocházelo z vlastní rozpočtové kapitoly.

Institucionální prostředky poskytované na výzkumné záměry a na zajištění infrastruktury výzkumu činily 83,6 % z celkového objemu rozpočtových prostředků. Celkový objem účelových prostředků získaných ve veřejných soutěžích výzkumu a vývoje proti roku 2006 vzrostl o více než třetinu. Z jiných rozpočtových kapitol takto bylo podle zákona č. 130/2002 Sb. přímo bez rozpočtového opatření převedeno pracovištím AV ČR celkem 1 425,1 mil. Kč. Na rozdíl od předchozích let převážná část, 874,4 mil. Kč, pocházela od poskytovatelů z ostatních resortů; z Grantové agentury ČR to bylo celkem 550,7 mil. Kč, tj. 36,7 % všech účelových prostředků, které GA ČR rozdělila.

Neinvestiční zdroje AV ČR v roce 2007 byly tvořeny z 56,3 % prostředky vlastní kapitoly státního rozpočtu, z 18,3 % převody z ostatních kapitol státního rozpočtu a z 25,4 % vlastními tržbami a mimorozpočtovými prostředky. Podíl posledních dvou složek ve srovnání s předchozím rokem opět vzrostl.

Státní podpora výzkumu a vývoje
v ČR (v % HDP)

1997	0,43
1998	0,48
1999	0,51
2000	0,54
2001	0,54
2002	0,52
2003	0,55
2004	0,54
2005	0,55
2006	0,56
2007	0,61

Na investičních zdrojích AV ČR se z 95,1 % podílely prostředky vlastní kapitoly státního rozpočtu a z 4,9 % převody z ostatních kapitol státního rozpočtu.

Společné výdaje určené zejména na zahraniční styky, počítačové sítě, členské příspěvky mezinárodním vědeckým organizacím a dotace 59 vědeckým společnostem sdruženým v Radě vědeckých společností ČR byly hrazeny prostřednictvím rozpočtu Kanceláře, kterým procházely i veškeré účelové prostředky určené mimoakademickým subjektům na řešení grantů Grantové agentury AV ČR a projektů v rámci programů výzkumu a vývoje AV ČR.

	Neinvestiční prostředky	Investiční prostředky
Schválený rozpočet kapitoly	4 270,2	1 347,0
Převod neinvestičních prostředků do investic	-135,9	135,9
Navýšení rozpočtu od MF		49,9
Převod mimo kapitolu AV ČR	-0,6	
Upravený rozpočet kapitoly AV ČR	4 133,7	1 532,8
v tom dotace		
veřejným výzkumným institucím	3 708,7	1 380,9
Kanceláři	425,0	151,9
Dotace z jiných rozpočtových kapitol	8,5	
v tom		
projekty MŠMT	2,6	
projekty MPSV	4,7	
finanční výpomoc MK	1,0	
finanční výpomoc MZV	0,2	
Zdroje rezervního fondu kapitoly AV ČR	12,9	28,3
Dotace z jiných rozpočtových kapitol (dle zákona č. 130/2002 Sb.)	1 343,9	81,2
v tom		
granty GA ČR	522,3	28,4
projekty ostatních resortů	821,6	52,8
Vlastní zdroje VVI	1 871,3	
v tom		
zakázky hlavní činnosti	114,5	
prodej publikací	150,3	
prodej zboží a služeb	192,4	
licence	951,9	
konferenční poplatky	20,0	
zahraniční granty a dary	208,1	
nájemné	48,8	
prostředky vlastních fondů	89,3	
ostatní	96,0	
Zdroje celkem	7 370,3	1 642,3

Veřejné výzkumné instituce AV ČR ze svých výnosů v celkové výši 6 936,4 mil. Kč použily na krytí vlastních nákladů částku 6 479,2 mil. Kč. Zlepšené hospodářské výsledky v celkové výši 457,2 mil. Kč budou vedle krytí případné ztráty z minulých let sloužit především k doplnění a obnově přístrojů a zařízení nezbytných pro vlastní vědeckou činnost pracovišť.

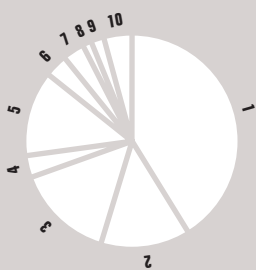
Struktura
finančních
zdrojů
v mil. Kč

Struktura finančních
zdrojů AV ČR v r. 2007
(v mil. Kč)

1 celkem
2 neinvestiční prostředky
3 investiční prostředky

Struktura
nákladů
veřejných
výzkumných
institucí

Struktura nákladů veřejných
výzkumných institucí v %

- 1 mzdy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci 41,18
2 povinné pojistné placené zaměstnavatelem 14,12
3 nákup materiálu 15,30
4 nákup energie, vody, paliv 3,12
5 nákup služeb 12,81
6 opravy a udržování 3,84
7 cestovné 3,29
8 odpisy dlouhodobého majetku 0,29
9 tvorba fondu účelově určených prostředků 1,35
10 ostatní náklady 4,70

	v %	v mil. Kč
mzdy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci	41,18	2 668,1
v tom		
mzdy zaměstnanců		2 586,2
ostatní osobní výdaje		81,9
povinné pojistné placené zaměstnavatelem	14,12	914,9
v tom		
pojistné na sociální zabezpečení		679,5
pojistné na zdravotní pojištění		235,4
nákup materiálu	15,30	991,6
v tom		
knihy, učební pomůcky		73,7
drobný hmotný majetek pro výpočetní techniku		222,7
spotřeba materiálu, ochranných pomůcek		519,4
ostatní materiálové náklady		46,0
práce výrobní povahy (tisk)		129,8
nákup energie, vody, paliv	3,12	202,4
v tom		
elektrická energie		101,0
voda, pára, plyn		86,5
paliva, pohonné látky		14,9
nákup služeb	12,81	829,9
v tom		
služby pošt, telekomunikací a radiokomunikací		48,5
pojištění majetku		13,0
nájemné		21,3
nakupované výkony výpočetní techniky		36,2
náklady na reprezentaci		7,6
prelimináře		5,5
konferenční poplatky		37,4
ostatní služby		660,4
opravy a udržování	3,84	249,0
v tom		
opravy a údržba nemovitostí		192,0
opravy a údržba movitostí		57,0
cestovné celkem	3,29	213,1
v tom		
zahraniční cestovné		195,5
domácí cestovné		17,6
odpisy dlouhodobého majetku	0,29	18,5
tvorba fondu účelově určených prostředků	1,35	87,4
v tom		
FÚUP z účelových prostředků		14,8
FÚUP z institucionálních prostředků		72,6
ostatní náklady celkem	4,7	304,3
v tom		
převody do SF a ostatní sociální náklady		62,2
daně a poplatky		130,9
kursové ztráty		68,5
úrazové pojištění, pokuty, penále, manka, škody		42,7
Pracoviště AV použila celkem	100,00	6 479,2

V uvedeném rozboru nejsou zahrnuty účetní odpisy majetku pořízeného z dotací v celkové výši 658 209 tis. Kč, které představují nákladovou položku jen z účetního hlediska, podle vyhlášky č. 504/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů však netvoří zdroj fondu reprodukce majetku a neovlivňují hospodářský výsledek.

Vzhledem k tomu, že pracoviště AV jako veřejné výzkumné instituce hospodaří v režimu nestátních organizací, mohou účetnictví uzavřít až k 30. 6. následujícího roku a účetní závěrku musí mít ověřenou auditorem. Je tedy nutné brát rozbor jejich hospodaření jako předběžný.

Tvorba investičních zdrojů a jejich použití

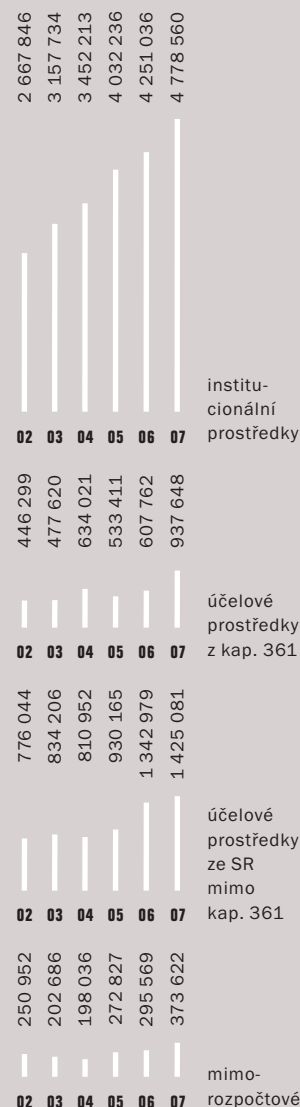
Zdroje investičních prostředků jsou tvořeny především institucionálními a účelovými dotacemi ze státního rozpočtu. Údaje za celou Akademii věd lze shrnout takto:

Investiční zdroje celkem (v mil. Kč)		1 952,5
v tom	odpisy	31,8
	převod ze zlepšeného výsledku hospodaření	87,5
	příjemci; spolupříjemci (dle zákona č. 130/2002 Sb.)	81,2
	zahraniční granty a dary	190,9
	dotace ze SR	1 391,5
	institucionální	
	účelová	169,6
Z těchto zdrojů bylo použito na		
	financování staveb	985,2
	pořízení pozemku	77,5
	pořízení přístrojů a zařízení	760,2
	údržbu a opravy	16,7
	ostatní	115,0
Celkem použito na pořízení dlouhodobého majetku		1 954,6
z toho	použití Fondu reprodukce majetku	2,1
Do státního rozpočtu vráceno		0,0

S ohledem na stagnaci institucionálního financování očekávanou podle střednědobého výhledu AV ČR využila relativně velkého nárůstu institucionálních výdajů v roce 2007 k výraznému posílení investičních prostředků na stavební akce.

Největší stavební akce, na které byly v roce 2007 poskytnuty investiční dotace (v tis. Kč):

Infragen (<i>Ústav molekulární genetiky</i>)	408 032
vybudování infrastruktury pro tokamak (<i>Ústav fyziky plazmatu</i>)	186 562
pokračování výstavby laboratorního objektu (<i>Fyziologický ústav</i>)	18 160
pokračující rekonstrukce zámku v Liblicích (<i>Středisko společných činností</i>)	59 982
zahájení výstavby budovy pro <i>Geologický ústav</i>	31 000
výstavba objektu C knižního depozitáře v Jenštejně (<i>Knihovna AV ČR</i>)	15 000
výstavba laboratoře elektronové nanolitografie (<i>Fyzikální ústav</i>)	13 590

Vývoj finančních zdrojů AV ČR za posledních šest let (v tis. Kč)

Nejvýznamnější stavební akce *Infragen* se blíží k závěru. Na začátku roku 2007 byla slavnostně uvedena do provozu hlavní budova, před koncem roku byl zprovozněn objekt zvěřince a v současnosti probíhá výstavba přednáškové haly.

Druhou náročnou investiční akcí bylo vybudování infrastruktury pro tokamak COMPASS D, který na základě usnesení vlády ze dne 2. 11. 2005 č. 1405 převzal *Ústav fyziky plazmatu* z United Kingdom Atomic Energy Authority v Culhamu.

Obě stavby byly technologicky mnohem náročnější, než se původně předpokládalo. Díky zvláštní dotaci ministra financí ve výši 49,9 mil. Kč před koncem roku se podařilo překonat největší problémy, takže obě akce budou v roce 2008 úspěšně dokončeny.

AV ČR využila výhodné nabídky a v souvislosti s připravovaným projektem výstavby Biotechnologického centra, která má být financována z evropských strukturálních fondů v rámci operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace, zakoupila pozemky o rozloze 5,5 ha ve Vestci u Prahy. Po zaplacení zálohy ve výši 25 % kupní ceny při uzavření smlouvy bylo třeba v roce 2007 uhradit zbývajících 77,6 mil. Kč.

Pracoviště AV ČR pokračovala v postupném odstraňování dlouholetého vnitřního kapitálového dluhu obnovou přístrojového vybavení. Pro tento účel AV ČR vyčlenila v roce 2007 částku 210 mil. Kč, která byla rozdělena mezi pracoviště osvědčeným systémem vnitřních konkursů. O přidělení dotací na přístroje s pořizovací cenou nad 5 mil. Kč se rozhoduje v náročném výběrovém řízení s využitím oponentských posudků dvou až čtyř externích odborných posuzovatelů. V celkové částce investičních dotací na přístrojové vybavení je zahrnuta i částka 1 mil. Kč přidělená v rámci Akademických prémie *Praemium Academiae*.

K meziročnímu zvýšení investičních výdajů přispělo také zavedení jmenovitých dotací na reprodukci majetku. Cílem tohoto opatření je nahradit výpadek dosavadních neinvestičních dotací na odpisy, který souvisí s přechodem pracovišť AV ČR na právní formu veřejných výzkumných institucí. Těm již není možné poskytovat dotace na odpisování majetku pořízeného z dotací a jejich fondy reprodukce majetku se proto budou mnohem menší měrou podílet na zdrojích investičních prostředků.

Rozbor zaměstnanosti a čerpání mzdových prostředků

Celkový počet zaměstnanců AV ČR se v roce 2007 zvýšil ze 7 448 na 7 615. Ve skutečnosti vzrostl počet vysokoškolsky vzdělaných pracovníků výzkumných útvarů (z 4 008 na 4 255), v ostatních kategoriích se počet zaměstnanců snížil. K těmto pracovníkům patří pouze ti zaměstnanci, kteří prošli náročnými atestacemi podle interní normy „Kariérní řád“ a byli zařazeni do příslušných kvalifikačních stupňů.

AV ČR vynaložila na mzdy a platy celkem 2 633 988 tis. Kč, na OON (ostatní platby za provedenou práci) 87 063 tis. Kč. Celkový průměrný měsíční výdělek v AV ČR byl 28 823 Kč s meziročním nárůstem proti roku 2006 ve výši 7,61 %.

V Kanceláři bylo v roce 2007 vynaloženo na 104 zaměstnanců v průměrném přepočteném počtu na platy 48 020 tis. Kč, na ostatní platby za provedenou práci 5 171 tis. Kč. Celkový průměrný měsíční výdělek v Kanceláři AV ČR dosáhl 38 386 Kč, což představuje meziroční nárůst 22,12 %. Výrazný nárůst výdělků je dán nařízením vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, kde podle § 5 odst. 3 písm. c) přísluší od 1. 1. 2007 zaměstnancům státu v AV ČR zvýšené platové tarify. Do roku 2006 byli tito zaměstnanci odměňováni podle nejnižší stupnice platových tarifů.

Od 1. ledna 2007 přešla všechna pracoviště AV ČR z formy státních příspěvkových organizací na formu veřejných výzkumných institucí a zároveň u nich došlo ke změně způsobu odměňování zaměstnanců.

V těchto pracovištích bylo v roce 2007 vynaloženo na 7 511 zaměstnanců v průměrném přepočteném počtu na mzdy 2 585 967 tis. Kč, na OON 81 892 tis. Kč. Celkový průměrný měsíční výdělek ve veřejných výzkumných institucích v roce 2007 byl 28 691 Kč s meziročním nárůstem ve výši 7,33 %.

Průměrné měsíční výdělky v členění dle kategorií zaměstnanců ve veřejných výzkumných institucích jsou uvedeny v následující tabulce:

Kategorie	Průměrný přepočtený počet zaměstnanců	Průměrný měsíční výdělek v Kč
výzkumní pracovníci	2 541	40 483
ostatní vysokoškolsky vzdělaní pracovníci výzkumných útvarů	1 714	26 525
odborní pracovníci s VŠ	335	24 387
odborný pracovník s SŠ a VOŠ	928	19 575
odborní pracovníci VaV s SŠ a VOŠ	161	21 692
technicko-hospodářští pracovníci	895	26 330
dělníci	592	15 218
provozní pracovníci	345	13 788
Celkem	7 511	28 691

Rozbor mzdových prostředků ukazuje, že z institucionálních prostředků veřejné výzkumné instituce v roce 2007 hradily 68,4 % mzdových nákladů. Účelové prostředky naší rozpočtové kapitoly (Grantová agentura AV ČR, programy výzkumu a vývoje) se podílely na mzdových prostředcích 5,1 %, mimorozpočtové zdroje (granty Grantové agentury ČR a projekty vypisované ministerstvy) 16,1 %, jiná činnost 1,9% a ostatní mimorozpočtové zdroje 8,5 %.

Kontrolní činnost

Kontrolní činnost v AV ČR je zajišťována nezávislým kontrolním odborem, který je přímo podřízen předsedovi AV ČR. Jejím cílem především je zajistit dodržování právních předpisů a přijatých interních opatření při hospodaření s veřejnými prostředky a zajištění ochrany veřejných prostředků proti rizikům.

V roce 2007 bylo provedeno 14 řádných a dvě mimořádné kontroly pracovišť AV ČR. Byly provedeny kontroly poskytnutých dotací 15 projektů ve čtyřech vědeckých společnostech. Z přiděleného objemu finančních prostředků bylo kontrole podrobena 16,4 %. Zároveň bylo prověřeno 12 z 67 řešených výzkumných záměrů (17,9 %), 55 z 644 grantových projektů (8,5 %) a 13 ze 152 programových projektů (8,5 %). Na pracovištích Akademie věd bylo provedeno 10 následných kontrol plnění opatření k odstranění nedostatků zjištěných předchozí kontrolou hospodaření.

Struktura mezd zaměstnanců veřejných výzkumných institucí v %

- 1 tarifní mzda 59,4
- 2 příplatky za vedení 1,0
- 3 zvláštní příplatky 0,1
- 4 příplatky ostatní 0,3
- 5 náhrady mzdy 9,4
- 6 osobní příplatky 9,8
- 7 odměny 20,0

Struktura zaměstnanců veřejných výzkumných institucí (v %)

- 1 výzkumní pracovníci 33,8
- 2 ostatní vysokoškolsky vzdělaní pracovníci výzkumných útvarů 22,8
- 3 odborní pracovníci s VŠ vzděláním 4,5
- 4 odborní pracovníci s SŠ a VOŠ vzděláním 12,4
- 5 odborní pracovníci VaV s SŠ a VOŠ vzděláním 2,1
- 6 technicko-hospodářští pracovníci 11,9
- 7 dělníci 7,9
- 8 provozní pracovníci 4,6

Na základě schválení kompetentním orgánem EU provádí kontrolní odbor interní audity vyúčtování projektů 6. rámcového programu EU. V loňském roce objem prověřených finančních prostředků činil 78,7 mil. Kč. Bylo vydáno 27 certifikátů o provedeném auditu.